

Boerenleenbank Tungelroy

Door Paul Lammeretz
december 2015

Bron: honderd jaar boeren door H. Tillemans
Fotoarchief Erfgoed Tungelroy
Gemeentearchief Weert

Tegen het einde van de 20^e eeuw waren de economische omstandigheden voor de merendeel agrarische bevolking van Tungelroy niet zo rooskleurig: de bedrijfsopbrengsten waren gering, de afzetmogelijkheden beperkt en de prijzen laag. Dank zij het werk van enkele prominente voormannen werd al in 1893 fabrieksmatig boter bereid en in 1901 was de Boerenbond een feit.

Oprichting:

Op 19 juni 1903 richt men op de zolder van de toenmalige boterfabriek, de Boerenleenbank op. De leiding is in handen van rector Geurts en Jean Ament. Staande de vergadering treden 57 leden toe. De eerste beheerder-directeur is Jacob Stals (Koeëb Stals). Andere beheerders zijn: Pierre v. Geleuken, J. Tindemans, Pauw Rutten, Jannes Lambers, Perjan Smeets, Fried Koppen en Th. Geurts (rector).

De eerste kassier is Jean Ament en de eerste inlegster is Cornelia Moors met een bedrag van 20 gulden.

De periode 1903 tot aan de Eerste Wereldoorlog

Deze eerste periode is de groei vrij constant met een gemiddelde verhoogde inleg van 27% per jaar. De uitzettingsgraad loopt op tot ongeveer 30% van de inleg; het balanstotaal bereikte een omvang van f 80.000,-.

In 1905 neemt Jean Ament ontslag als kassier wegens zijn drukke werkzaamheden als zuivelconsulent en vertrekt naar Roermond. Rector Geurts volgt hem tijdelijk op totdat Jean Moors deze functie overneemt (tot 1937). De rector kon het maar weinig waarderen dat de brandkast in de pastorie naar de kassierswoning werd verplaatst (een voorbeeld van eigen initiatief van directeur en kassier). Rector Geurts vertrekt en in zijn plaats wordt Merte Creemers als beheerder benoemd.

Eerste wereldoorlog

Tijdens de periode van de eerste wereldoorlog loopt de eerste jaren de inleg sterk terug om daarna weer met ongeveer 10% per jaar te stijgen. De opname loopt eveneens sterk terug tot 10% van de inleg. In 1916 komt het balanstotaal boven de ton. Uit deze periode stamt ook een verhaal van het verstrekken van een voorschot aan een landbouwer van wie het paard en kar in beslag zijn genomen wegens verdenking van spionage, omdat hij zich te dicht bij de Belgische grens had opgehouden. Om zijn eigendom terug te krijgen diende hij een borgsom te storten waarvoor het voorschot bestemd was. Nadat hij de borgsom had terugontvangen kocht hij van het geld een stuk grond in plaats van er zijn schuld mee af te lossen wat hem op een uitbrander van de beheerders kwam te staan.

In 1915 treden de beheerders Pieter van Geleuken en Hens Tindemans af. Ties van Geleuken en Zjang Smeets nemen hun plaatsen in tot resp. 1946 en 1938.

De periode tussen de beide wereldoorlogen

In de periode 1918 tot 1930 loopt de groei duidelijk terug met gemiddeld 5% per jaar en in 1929 bereikt die zijn nulpunt. Het opnamepercentage stijgt daarentegen tot 59% van de totaalinleg. Maar niet iedereen weet de weg naar de bank te vinden: er worden elders voorschotten aangevraagd met twee keer zoveel rente als de Boerenleenbank vraagt.

Op 01-10-1924 overlijdt de voorzitter Jacob Stals te Roermond. Hij wordt begraven te Tungelroy. Als nieuwe directeur wordt Pauw Rutten benoemd die al vanaf 1903 deel uitmaakte van het beheerscollege. "Meije Pauw" vervult die functie tot 1941.

De periode 1930-1940 staat bekend als een crisistijd voor o.a. de landbouw. Het verloop van de inleg vertoont tot 1933 een dalende lijn waarna deze weer toenamen. De opname is zeer hoog, tot 70% van de totale inleg. De beheerders hebben alle moeite om ervoor te zorgen dat er problemen met betrekking tot voorschotnemers voorkomen kunnen worden. In deze periode zijn er ook enkele opvolgingen:

In 1939 volgt Hândrie Neijnens (Linj) Zjang Neijnens op. In 1934 doet dat Willem Koppen met Fried Koppen. Op 20-08- 1937

overlijdt de kassier Jean Moors. Hij wordt opgevolgd door zijn zoon Mathieu en in 1938 komt André Vaessen in de plaats van Zjang Smeets, zijn oom.

TUNGELROY. 2-6-1933

Boerenleenbank.

Zondag j.l. hield de Boerenleenbank afd. Tungelroy hare jaarvergadering. Na opening door den voorzitter bracht de heer Moors een nauwkeurig jaarverslag uit over het afgelopen kalenderjaar, waaraan we het volgende ontleenen:

Er is ingelegd met bijgeschreven rente f 280280.12 en terugbetaald f 75618.19, zoodat de spaargelden op 1 Jan. 1933 bedroegen f 263430.53. Op 1 Jan. 1932 waren uitgegeven 234 boekjes. Uitgegeven waren 17 nieuwe boekjes. Geheel terugbetaald 19 boekjes. Zoodat op 1 Jan. 1933 uitgegeven waren 232 boekjes.

Voorschotten. Op 1 Jan. 1932 waren uitgegeven 58 voorschotboekjes voor een waarde van f 55523.

Op 1 Jan. 1933 waren uitgegeven 58 voorschotboekjes voor een waarde van f 54055.50 Er waren 7 nieuwe voorschotboekjes uitgegeven en 7 terugbetaald.

Het reservelonds op 1 Jan. 1933 bedroeg f 11496.18.

De winst over het afgelopen kalenderjaar bedroeg f 683.54, waarna een vierde zal verdeeld worden.

Vervolgens had de bestuursverkiezing plaats Aftredend waren P. Rutten, J. Lambers en J. Smeets. Voor de commissie van comptabiliteit was H. Neijns aftredend. Allen werden bij acclamatie herkozen.

TUNGELROY. 21-1-1938

Boerenleenbank.

In de door de Boerenleenbank gehouden buitengewone vergadering onder voorzitterschap van dhr. P. Rutten wijdde de Voorzitter eenige woorden van deelneming bij het heengaan van den onlangs overleden kassier P. J. Moors. Spreker wees er op dat de Boerenleenbank in hem een degelijk medewerker verloren heeft die iedereen steeds met raad en daad bijstond. Zonder onderscheids des persoons.

Na een gebed voor de zielerust werd overgegaan tot behandeling der punten.

Besloten werd de rente voor spaargelden als volgt te wijzigen: voor deposito met 1 jaar opzegging à 2.75 pct., voor direct opvorderbaar geld 2.64 pct. en voor niet-leden 2.50 pct. Voor voorschotten zal moeten worden betaald 3.50 pct.

2-6-1933 en 21-1-1938

Bestuur boerenbond/boerenleenbank t.g.v. 40-jarig bestaan. Foto is van omstreeks 1943
Onder v.l.n.r.: Theu Moors, Pastoor Pont, Händrie Neijns, Martien van Roij, Sjef Gijsen en Jac Moonen
Boven v.l.n.r.: Wulm Koppen, Wulm Lambers, Sjef Schenaarts, Sjang Langers, Andrie Vaessen, Jac Gerris en Jac Janssen

De tweede wereldoorlog: Veertigjarig bestaan

Gedurende de oorlogsjaren stijgt de inleg enorm, tot ongeveer 300% per jaar. Als gevolg hiervan voert men een spaarcontingent in: nieuwe spaarders krijgen geen boekjes meer, terwijl spaarders met grote tegoeden minder rente zullen ontvangen. Er vindt een totale terugstroom van voorschotten plaats. In 1941 treedt Pauw Rutten af en Hândrie Neijnens, die dan al vanaf 1930 zitting heeft in het beheerscollege volgt hem op. De opengevallen plaats in het beheercollege wordt ingenomen door Martien van Roy.

In 1943 wordt op sobere wijze het veertigjarig bestaan gevierd. Hallefers Jannus wordt gehuldigd met zijn 40-jarig lidmaatschap en alle leden jubilarissen krijgen een wandelstok waar Hândrie Neijnens stad en land voor is afgeweest.

In 1945 wordt Hallefers Jannus opgevolgd door Hallefers Wullem. In 1946 volgt Antoon van Geleuken Merte van Geleuken op.

De periode na de tweede wereldoorlog

In 1953 vieren de bank én de Boerenbond, alhoewel niet in hetzelfde jaar opgericht- het gouden bestaan. Dit dubbele feest begon met een plechtige Hoogmis in de parochiekerk opgedragen door pastoor Pont met assistentie van pastoor Crasborn en kapelaan Meeuwis van Stramproy. Hierna volgde een drukke receptie in de Piuszaal waar 's middags de feestvergadering is onder voorzitterschap van H. Neijnens die de 4 oprichters: Hallefers Jannus (Lambers), P. Weyen, M. Rutten en J. Seevens een kostbare pijp aanbood. De kassier Theu Moors geeft een goed gedocumenteerd overzicht. Hoofdinspecteur Erkelens van de Centrale Boerenleenbank uit Eindhoven spoort aan tot het nemen van lopende rekeningen , iets wat in de toekomst beslist noodzakelijk is. De heer Fleskens, president van diezelfde bank wijst op de goede verstandhouding tussen de centrale en plaatselijke afdelingen. De heer Jochems, ondervoorzitter van de LLTB, merkt op dat de organisatie is opgericht uit de nood van de tijd. Pastoor J. Pont zegt dat beide instellingen geur en kleur geven aan een dorpsgemeenschap: het is een thermometer waaraan men kan zien of het een dorp goed gaat. Beide verenigingen hebben grote verdiensten op godsdienstig terrein en zij verdienen alle steun. Pastoor Moonen uit Brunssum (in Tungelroy geboren) vertegenwoordigt de Tungelroyse priesterzonen. Hij leest een couplet voor van een oud Tungelroys volkslied. De heer Neijnens tenslotte sluit de bijeenkomst 's avonds in de grote dancing van Peeters waarin Frans Vrolijk en zijn humoristisch en muzikaal ensemble de feestvreugde verhoogt en de fanfare St. Jan nog een serenade brengt.

In 1952 neemt na 49 jaar beheerder Perjan Smeets afscheid, Jos Schenaerts volgt hem op, maar hij overlijdt in 1954. Zjang Schenaerts neemt diens plaats in.

Gouden jubileum boerenleenbank 1953: Tungelroy: Onder vlnr: Tjeu Moors, pastoor Pont, Hândrie Neijnens, Martien van Roy, Jac Moonen (Hoomes), Willem Koppen (Meule) Boven staand vlnr: Sjef Gijsen, Jac Jansen (castert) , Sjang Langers, Hândrie Vaesen (Pleune), Willem Lambers (Halfers), Sjef Schenaerts (Boontje), Jac Gerris (Hansse)

De periode 1956-1965

Deze jaren vertonen een geweldige groei: het balanstotaal stijgt jaarlijks met 11% en loopt op naar f 3.450.000,-.

In 1961 volgt Tjeu Moors de heer Neijns op als voorzitter. De Rabo-organisatie wijzigt in die tijd de titelatuur: de kassier wordt directeur en de directeur voorzitter van het bestuur. Het bestuur wordt ingekrompen: zo worden de vacatures van Moonen en van Roy niet meer aangevuld.

In 1962 bereikt men een akkoord met mevrouw Henkens over de aankoop van een bouwterrein. Dat jaar treedt ook Tjeu Moors af als kassier. Engelbert Schroijsen volgt hem op. In 1963 wordt het 60-jarig jubileum bescheiden gevierd: de ledenjubilairissen J. Seevens en P. Wijen ontvangen een attentie. Jacob Moonen, Hândrie Neijns en Martien van Roy krijgen het erelidmaatschap opgespeld.

De periode 1965-1975

Tussen 1965 en 1975 stijgt het balanstotaal met gemiddels 11% per jaar van f 3.450.000,- naar f 10.000.000,-. De uitleningen volgden deze trend niet, integendeel, deze daalden van 46% naar 28% van de toevertrouwde middelen.

In 1970 treedt Willem Koppen af als bestuurder en deze wordt opgevolgd door Cor Smeets (Veldje). In de loop der volgende jaren zijn er nog meer mutaties zoals in 1974 als Nol Verhagen Zjang Schenaerts opvolgt en in 1976 Jos van de Kerkhof André Vaessen en in 1977 Wim Koppen Willem Lambers vervangt.

Een eigen gebouw voor de boerenleenbank kwam er in 1967

De periode 1975-1985

In 1978 overlijdt de voorzitter van het bestuur Tjeu Moors. Nol Verhagen wordt benoemd als nieuwe voorzitter. Hierdoor ontstaat een nieuwe vacature in de Raad van Toezicht, waarin voorzien wordt door de benoeming van Fons Gerris. Tussen 1975 en 1985 stijgt de balanstotaal gemiddeld 10% per jaar van f 8000.000,- naar f 18.000.000,-. In 1975 stijgen de toevertrouwde middelen zelfs met 15%, terwijl de uitgezette middelen teruglopen, omdat de vraag naar leningen en kredieten eigenlijk te klein is. Wegens de stijging van de toevertrouwde middelen en de geringe uitzettingen is het bestuur jaarlijks gaan inschrijven in het schuldregister van de Rabohypotheekbank waardoor andere banken geholpen werden voor vooral agrarische leningen.

Op 1 december 1978 wordt op gepaste wijze het 75 jarig bestaan gevierd. De Rabobank van Tungelroy laat jong en oud meedelen in de feestvruemde: alle kinderen die in 1978 in Tungelroy geboren worden, krijgen een spaarbankboekje met een eerste inleg van f 75,-. De kinderen van de kleuter- en basisschool worden verrast met een presentje. Alle bejaarden van Tungelroy die in december 1978 de leeftijd van 75 bereikten, ontvangen een levensmiddelenpakket ter waarde van 75 gulden. De bejaarden krijgen op 14 december 1978 een verkeersmiddag aangeboden waar prijzen te winnen zijn. Na loting door pastoor Opveld krijgt de winnares, mevrouw Verdonschot-Nijns de eerste prijs uitgereikt door directeur Engelbert Schroijsen. De leden van het bestuur, van de Raad van Toezicht, de directeur en de assistente bezorgden 350 flessen wijn aan huis en de directeur zelf brengt de leden (klanten) die verhuisd zijn ook een fles wijn. Het feest zelf werd ingezet met een H. Mis om 16.30 uur, waarna er voor de genodigden een koffietafel was en om 19.30 uur gevolgd door een receptie in de zaal van Café de Klak. De drie gouden leden Jacobus Moonen (54 jaar lid), Hândrie Neijns (51 jaar lid) en Martien van Roy (50 jaar lid) kregen een kistje sigaren aangeboden en voor hun echtgenotes waren er bonbons.

De voorzitter van het bestuur, Nol Verhagen, deelt mee dat de beheerders hebben besloten een donatie te geven voor de nieuwe opzet van de Piuszaal als er een stichtingsbestuur is gevormd. Deze belofte wordt nagekomen. Tenslotte kan de voorzitter van het bestuur tevreden constateren dat de gehele bevolking samen met de Rabobank er een mooi feestje van heeft gemaakt.

Minder feestelijk waren de toenmalige economische ontwikkelingen. Het regende faillissementen, de industriële bedrijvigheid liep terug en de rente bleef aan de hoge kant en de werkloosheid steeg enorm. De banken moesten door dit alles nogal wat toevoegen aan de voorziening Algemene Risico's. Toch is 1981 voor het agrarische bedrijfsleven gunstig en ook de spaarders hadden voordeel door de lage inflatie en de hoge rente.

In 1983 geeft de voorzitter van het bestuur tijdens de algemene vergadering een terugblik over 1982 vwb het sociaal-economische aspect. De ongunstige factoren zijn de negatieve groei van de industriële producten, de grote stijging van de werkloosheid en het verder oplopen van het financieringstekort. Daartegenover stond de daling van de inflatie, de daling van de kapitaal- en geldmarktrente en de toeneming van het overschot op de betalingsbalans. Dit maakte de gulden sterk.

Rechts de boerenleenbank Tungeler Dorpsstraat

Fusie

Tijdens de laatste algemene jaarvergadering van 10 september 1984 deelt de voorzitter mee dat zij een positief fusiegesprek hebben gehad met de Rabobank in Weert. Hij geeft de redenen aan, maar de leden hebben het laatste woord en kunnen op 6 november 1984 een uitspraak doen. Die dag is het statutair vereiste aantal leden niet aanwezig. Op 28 november 1984 was dit wel het geval en was ook Mr. R. Breukers, adjunct regio-directeur aanwezig die de besprekingen leidde.

De aanleiding tot de fusie

De Rabobank Tungalroy bestond 81 jaar zelfstandig. Door de beperkte omvang was het onmogelijk alle ontwikkelingen te volgen, wat op korte termijn zou leiden tot een achteruitgang en het duurder worden van de dienstverlening. Gezien het economisch belang van de leden en de sociale verantwoordelijkheid voor de directeur, was samenwerking in groter belang van eminent belang. Het bestuur en de raad van Toezicht hadden in hun besprekingen met de Rabobank Weert o.a. als voorwaarde gesteld dat de Rabobank van Tungalroy afgevaardigden kregen in het bestuur van de Raad van Toezicht in de persoon van resp. Nol Verhagen en Wulm Koppen. Verder vindt de algemene vergadering dat de samenwerking met Weert ten goede moest komen aan de Tungalroyse gemeenschap. De leden keurden het voorstel tot fusie goed en ging in op 1 januari 1985. Engelbert Schroyen nam op 21 januari 1994 afscheid als kassier. Die taak werd overgenomen door Margo Goeden-Albertz, maar dit duurde ook niet meer lang totdat de bank definitief haar deuren sloot in Tungalroy. Hiermee kwam er een einde aan de Boerenleenbank in Tungalroy. Bovendien trok de Rabobank volledig de stekker eruit in Tungalroy. Er kwam zelfs geen pinautomaat, waar de bewoners zich sterk voor maakten. De Rabobank liet Tungalroy vallen.

Overig

In 1970 ontvangt Wulm Koppen, die dan 38 jaar beheerder is, de gouden draagspeld met oorkonde van de Rabobank Nederland. In 1976 krijgt André Vaessen eveneens deze onderscheiding. Hij is dan 38 jaar lid van de Raad van Toezicht, waarvan 24 als voorzitter.

In 1977 ontvangt Wulm Lambers de zilveren draagspeld, omdat hij 25 jr lid is, waarvan 7 bij de Raad van Toezicht.

In 1985 ontvangt Antoon van Geleuken de gouden draagspeld vanwege 15 jr bestuurslid en 24 jr lid van de Raad van Toezicht Leny Hermans-Janssen (1967 tot 1971), Toos Coolen-Tindemans (1971 tot 1975) en Els Agterberg-Indenklee (1975-1984) waren assistentes.

Kantoren:

Tijdens de periode Moors en Ament was het kantoor in de schoolwoning, later in de woning van Mathieu Moors en ook nog een korte tijd in de pastorie. Daarna moesten de klanten naar het café van Sjang Hendriks (Hoube) en vanaf 5 juli 1967 zat men in een eigen gebouw aan de Tungeler Dorpsstraat.

DUBBEL GOUDEN FEEST IN TUNGELROY

Hechte Boerenbond steunde ook het parochieleven

Tijdens de feestvergadering van de gouden boerenleenbank en boerenbond te Tungelroy heeft de secretaris van de bank ook een overzicht gegeven uit de geschiedenis van de boerenbond. Hij memoreerde, dat bij de oprichting 71 leden toetraden.

In het bestuur werden gekozen: G. Koppen voorzitter, P. v. Geleuken ondervoorzitter, H. Niessen penningmeester, A. Pleunis secretaris. Adviseur was rector Geurts. Van deze 71 leden zijn thans nog twee leden in leven en wel de heren Joh. Lambers en C. Bongers.

De aankoop in de eerste jaren bestond voornamelijk uit zemelen, grind, gries- en tarwebloem. Deze werden opgeslagen in een klein depôt bij de heer A. Pleunis. Later werd deze opslagplaats verplaatst naar de heer Petit.

Kunstmeststoffen waren in de eerste jaren nog zeer weinig in de handel, maar de belangstelling hiervoor groeide toch en men begon naderhand met aankoop van Peruguans en Chilisalpeper. Ook de granen en krachtvoerders kwamen meer in trek en in een depôt van de heer C. Pleunis, die daarvoor een opslagplaats bouwde van 40 m², kwam de voorraad.

In 1920 werd een kunstmestloods gebouwd bij de loopplaats van de tram Weert—Maasiek. Naderhand verrees 'n groter gebouw, dat steeds moest worden uitgebreid. Op het ogenblik bestaan er weer plannen voor uitbreiding.

In 1936 was de totale omzet 1.493.316 kg voor f 69.042,38. Deze omzet steeg en in 1940 werd de grootste omzet tot nog toe bereikt n.l. 1.600.615 kg voor een bedrag van f 104.513,51.

In de oorlog was er enige teruggang, maar na de oorlog steeg de omzet met reuze sprongen, zodat in 't boekjaar '50-'51 een omzet behaald werd van 1.381.220 kg voor een bedrag van f 226.446,69. Opmerkelijk is het grote verschil in de geldbedragen. Een prijsstijging van ruim 150 pCt.

Waren er bij de oprichting 71 leden, thans is dat aantal 76, waarmee gezegd kan worden, dat vrijwel alle boeren in Tungelroy lid zijn.

HULDEBETUIGINGEN

Hoofdinspecteur Erkelens van de Boerenleenbank Eindhoven spoorde in een korte toespraak aan tot het nemen van lopende rekeningen, iets dat in de toekomst beslist noodzakelijk is. De jeugd moet sparen geleerd worden bij hun eigen bank.

De heer Jochems, ondervoorzitter L.L.T.B., merkte op, dat de organisatie is opgericht uit de nood van de tijd. De boeren werden vaak bij de neus genomen en hij bracht hulde aan de initiatiefnemers, die baanbrekend werk deden voor hun standgenoten.

De heer P. Ament sprak namens de diverse economische instellingen van de L.L.T.B. en deelde mede dat bij de brandverzekering 128 aangeslotenen zijn, bij de hagelverzekering 73 met een kapitaal van f 420.000 en een premieopbrengst van f 3025. Hij dankte voor de hulde en waarderende woorden ge-

sproken aan het adres van zijn overleden vader.

De heer Saelmans van het boekhoudbureau L.L.T.B. zeide ruim dertig jaren lief en leed van de afdeling Tungelroy te hebben meegemaakt. Hij vond het frappant, dat er gemiddeld per lid anderhalve wagon nodig was voor een bedrag van f 3000.

Pastoor J. Pont sprak een huldigungswoord en zeide dat beide instellingen geur en kleur geven aan een dorpsgemeenschap — het is een thermometer waaraan men kan zien of het een dorp goed gaat. Beide verenigingen hebben grote verdiensten ook op godsdienstig terrein en zij verdienen alle steun.

Pastoor Moonen uit Brunssum sprak als vertegenwoordiger van de Tungelroyse priesterzonen. Zij hebben van nabij de ontwikkeling meegemaakt en gevolgd. Gezien ook hoe het godsdienstig leven, mede dank zij deze organisaties groeide. Hij eindigde met de voorlezing van een couplet van een oud Tungelroy's volkslied.

De heer Neijns sloot ten slotte deze bijeenkomst, waarna allen zich verenigden, de leden met hunne dames, aan een welvoorzene koffietafel en naderhand genoten van een humoristische en bonte avond.

OP GROENLAND VEEL MINDER IJSMASSA'S Noordelijke Atlantische Oceaan veel warmer

Deskundigen uit tien landen op het gebied van de visserij en de oceanografie, die in de Yale-universiteit te New Haven in de Amerikaanse staat Connecticut een conferentie bijwonen, zijn van oordeel dat het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan zich in zijn warmste periode sedert eeuwen bevindt. Zij kunnen echter niet met zekerheid verklaren, of deze periode, welke omstreeks 1917 is begonnen, zal aanhouden. Het hoofd van het Deense instituut van onderzoek op het gebied van de visserij verklaarde, dat de ijsmassa's op Groenland zo zeer verminderd zijn, dat de toestand slechts te vergelijken is met de periode tussen 1400 en 1600.

De directeur van het instituut van onderzoek der Noorse marine te Bergen deelde mee, dat de vondst van oude stenen werktuigen in streken op Groenland, waar het ijs thans verdwenen is, de verwachting wettigt, dat archeologen daar belangrijke ontdekkingen kunnen doen, als de warmteperiode nog vele jaren aanhoudt.

De meest opzienbare gevolgen van deze gewijzigde klimatologische omstandigheden zijn waarschijnlijk de veranderingen in het leven van de vissen in dit gebied. Zo trekt de kabeljauw reeds naar Groenland en tot in de Barentsz-zee om kuit te schieten. Deskundigen voorspellen dat, ingeval de warmteperiode nog lange tijd aanhoudt, de verschillende vissoorten verder in aantal zullen toenemen.